

A decorative graphic featuring two unrolled scrolls on either side of a central ornate frame. The frame is gold and contains the title text.

תורת הרי"ף

ביאורים, פנינים, מוסרים וחדושים משיעורי
האדמו"ר רבי יאשיהו פינמו שליט"א
לפרשת השבוע

A decorative graphic featuring a central ornate frame with horizontal lines on either side, containing the text.

פרשת ויצא

פרשת ויצא

"וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שֶׁבַע וַיֵּלֶךְ חֲרָנָה"

יעקב אבינו שהיה גלגול אדם הראשון בא
לתקן את חטא עץ הדעת

מוזבא במדרש (תנחומא, סי' א) שיעקב אבינו היה צריך לברוח מעשו, מהבית של הוריו יצחק ורבקה לחרן, כמו אדם שהרג בשוגג שצריך לברוח לעיר מקלט. צריך להקשות על המדרש, למה עליו לברוח לחרן כמו לעיר מקלט כרוצח בשוגג, איפה מוצאים שיעקב אבינו הרג נפש בשוגג?

אלא אפשר לבאר ולומר, רבנו האר"י הקדוש אומר (שער הפסוקים פרשת ויגש, סימן מז) שיעקב אבינו היה ניצוץ של אדם הראשון, ורבנו האר"י הקדוש מביא ראיות גדולות שיעקב אבינו בא לעולם לתקן את חטא עץ הדעת.

מתי שיעקב אבינו פגש את פרעה, אמר יעקב לפרעה **"יָמֵי שְׁנֵי מַגֹּדְרֵי שְׁלֹשִׁים וּמֵאֵת שָׁנָה מֵעַט וְרַעִים"** (בראשית מז, ט). אומרת הגמרא (עירובין יח:): אדם הראשון אחרי חטא עץ הדעת פרש מאשתו מאה

ושלושים שנה. על פי זה אפשר לפרש ולומר, מאה ושלושים שנה בחיי יעקב שהיו קשים ורעים עד הפגישה שלו עם פרעה, היו תיקון על המאה ושלושים שנה שפרש האדם מאשתו לתקן חטא העץ הדעת.

כך גם התורה הקדושה מספרת לנו את החלום שחלם יעקב "וַהֲנֵה סֶלֶם מֵצֵב אֲרָצָה וְרֹאשׁוֹ מֹגִיעַ הַשָּׁמַיְמָה" (כח, יב) ואפשר לבאר סל"ם במספר ס' זה שישים, ל' זה שלושים, ס' זה ארבעים וביחד מאה ושלושים שנה שתיקן יעקב אבינו מחטא עץ הדעת של אדם הראשון.

המדרש מביא (בר"ר צח, ג) שיעקב אבינו לפני פטירתו שאל את בניו י"ב השבטים האם יש בליבם הרהור על הקב"ה, אז עמד יעקב ותיקן את "שְׁמֵ עֵי יִשְׂרָאֵל ה' אֱלֹהֵינוּ ה' אֶחָד". אומרים רבותינו הקדושים שקריאת שמע היא כמו עיר מקלט, אדם שיש לו צרה או בעיה בורח לעיר מקלט שזה "שְׁמֵעַ יִשְׂרָאֵל".

המשנה אומרת (אבות ד, ב) "שְׁמֵצוּהָ גּוֹרֶרֶת מֵצוּהָ וְעִבְרָה גּוֹרֶרֶת עִבְרָה", מתי שאדם עושה מצוה אחת היא גוררת לעוד מצוה, וח'ו אדם שעבר עבירה היא גוררת אותו לעוד עבירה. הרבה פעמים אדם

עושה עבירה אפילו בשוגג, לא עשה אותה בכוונה ואפשר לדון אותו לכף זכות, אבל בזה שעשה אותה בשוגג ואי אפשר לחייב אותו, זה עדיין יכול לגרור את האדם לעוד עבירות והוא יכול להתדרדר לעוד עבירות.

הכוח של קריאת שמע גורם לאדם מעצור, שגם אם חטא בטעות ובשוגג, הקריאת שמע עוצרת ומונעת את האדם שלא תהיה עבירה גוררת עבירה. וזה גם הכוח של עיר מקלט שהרוצח בורח אליה שלא תהיה עבירה גוררת עבירה.

וכך גם אומרים רבותינו הקדושים שרבי הקדוש רבי יהודה הנשיא הוא ניצוץ של יעקב אבינו, ויעקב אבינו הוא ניצוץ של אדם הראשון. ואם ניקח נשי"א בגימטריא יוצא ניצוץ של יעקב אבינו. ורבי הקדוש מתחיל את המשנה הראשונה מאימתי קורין את שמע בערבית שמע ישראל, שזה התיקון של יעקב אבינו לרוצח בשגגה שזו עיר המקלט, שכל יהודי יכול לברוח לתוך שמע ישראל.

ואנו רואים שרבקה אמא של יעקב הייתה ניצוץ של חוה, כמו שכתוב "וַיַּעַתְרֵי יַצְחָק לָהּ לְנֹכַח אִשְׁתּוֹ" (בראשית כה, כא) בסופי תיבות לה' לנוכח' אשתו' יוצא חוה, יצחק התפלל על רבקה שהולכת ועושה הכל

שהברכות יגיעו ליעקב ניצוץ אדם הראשון, כדי לתקן את מה שחווה הביאה לאדם הראשון קללות, ורבקה מביאה ליעקב ברכות לתקן את הקללות שקיבל בגלגול הקודם בכך שהאכילה אותו מעץ הדעת.

ורבקה אומרת ליעקב "עֲלֵי קַלְלָתְךָ בְּנִי אֲךָ שָׁמַע בְּקֹלִי וְלָךְ קַח לִי" (בראשית כז, יג) הקללה שהביאה חוה על אדם הראשון מהקב"ה בגלל שאכל מעץ הדעת, אני עכשיו מתקנת את זה ואומרת לך "אֲךָ שָׁמַע בְּקֹלִי", האדם הראשון שמע בקול חוה והביא קללה לעולם, עכשיו תשמע לי יעקב שאתה ניצוץ אדם הראשון, בקולי רבקה שאני ניצוץ חוה לתקן את מה ששמע בקולה בגלגול הקודם. וכך מתקנים יעקב ורבקה את הקללה של אדם הראשון.

"וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שָׁבַע וַיֵּלֶךְ חֲרָנָה"

רק בכוח התורה האדם יכול להתמודד עם כל קושי בחיים וגם לחיות כיהודי בין הגוים

צריך לדעת יסוד גדול, מתי רואים שהשטן מרקד ויש זמנים של חרב ומלחמה, כל יהודי בכל

מקום שנמצא, צריך להיות דבוק בקב"ה ולהיכנס לתוך התיבה, לתוך העיר מקלט התורה הקדושה ואז הוא נשמר וניצל מכל דבר רע.

וכך אנחנו מוצאים אצל יעקב אבינו, אחרי שלקח את הברכות מעשו, רבקה ויצחק שולחים אותו ללבן ששם יתחתן. אומר רש"י בסוף הפרשה הקודמת (כח, ט) נטמן בבית עבר בהליכתו לבית לבן ללמוד תורה ממנו, שיעקב הלך מייד לבית מדרשו של עבר ללמוד תורה.

וידוע שהיו שני בית מדרש, אחד של שם ואחד של עבר. כל עוד יעקב אבינו היה אצל יצחק, הוא למד אצל שם. אחרי שעשו רצה להרוג אותו, עבר ללמוד בבית המדרש של עבר י"ד שנים ואחרי שעבר י"ד שנים, הוא יכל ללכת ללבן ולהתחתן עם רחל. רבותינו הקדושים שואלים מה יעקב אבינו השיג בי"ד שנים האלה?

אלא רבותינו מלמדים אותנו יסוד גדול, עד עכשיו יעקב אבינו היה יושב אוהלים לומד אצל שם, נמצא עם יצחק אביו שלמד תורה על ברכי אברהם אביו, בית שמלאכי השרת נמצאים ומסתובבים בו.

פתאום יעקב אבינו הולך לדרך חדשה בחיים להיות עם אנשים שיש בהם שקר ומרמה, אין בהם

תורה וקדושה. לכן יעקב הולך לבית מדרשו של עברי י"ד שנים ללמוד שיטה חדשה איך מתמודדים בזמנים שאדם רחוק ממשפחתו ומביתו, איך האדם מתמודד ובונה את עצמו בין הגוים, עם אנשים רחוקים מתורה ומצוות.

ז' שנים למד יעקב איך להתרחק מהרע ולהכניע את ז' כוחות הטומאה, וז' שנים השניות הוא למד איך לבנות את הטוב, להתגבר ולבנות בנפש שלו את ז' כוחות הקדושה. שם יעקב אבינו יסד לכל עם ישראל את הכוח והדרך להתמודד עם העולם, עם אנשים ללא יראת שמיים שלא קרובים לתורה ולמצוות.

ואת הכוח הזה העביר יעקב אבינו הלאה ליוסף הצדיק "פי בן זקנים הוא לו" (בראשית לז, א) כל מה שלמד יעקב העביר ליוסף בנו. יוסף הצדיק מגיל ג' שנים שאז ילד נהיה כבר בר דעת ויש לו כוחות יותר חזקים, לכן גם מספרים את שערו בגיל זה כי נוספת לו עוד מעלה בחיים.

ובוודאי יוסף הצדיק שהיה מגיל זה במעלה גדולה ביותר, במשך י"ד שנים הוא מקבל מיעקב אבינו את כל מה שלמד בבית מדרשו של עבר, ואז בן י"ז שנים יוצא יוסף לגלות במצרים, לבית

האסורים, לבית פוטיפר ולבית המלכות. את הכוח להתמודד שם בגלות עם כל הדברים הקשים, קיבל באותן י"ד שנים מיעקב, שיסלול לעם ישראל את הדרך והכוח לרדת למצרים ולהיות בין העמים, לעבור את הניסיון במצרים ומשם לצאת למדבר, לקבל את התורה הקדושה בהר סיני, להיכנס לארץ ישראל ולהיות העם הנבחר של הקב"ה.

אם כך, יש לנו שתי דרכים בחיים, דרך של בית מדרשו של שם שיושבים ולומדים תורה בישיבה ומנותקים מכל העולם כולו, ודרך של בית מדרשו של עבר ששם מלמדים איך להתמודד בחיי העולם הזה בין אנשים ובין גוים.

בפרשת השבוע אנו מוצאים איך עם ישראל מתחיל ללכת בדרך הקשה לבית המדרש של עבר, ללמוד להתמודד עם העולם הזה ושאר ההתמודדויות שבחיים. לכן בימים אלו שהם ימים לא פשוטים ועם ישראל נמצא במסלולים קשים ביותר, וכמה שהאדם חושב שהנה הגיע לנחלה, הקב"ה מעורר את כולם שעוד לא הגענו לאיפה שצריכים להגיע.

לכן צריך לחזק את הנפש שלנו ולדעת שבית המקדש עדיין לא נבנה ועם ישראל והשכינה עדיין

בגלות והקב"ה עדיין בצער. ומתי שיבוא המשיח, זה יהיה התיקון השלם והנחת האמיתית בכל העולם כולו. עד אז צריך לעבוד על אהבת חנם ועל כל היסודות שהביאו לחורבן הבית, ועד שלא יבנו אנחנו עדיין בגלות והקב"ה מזכיר לנו בכל פעם שאנו עדיין בגלות.

וכל אחד צריך להיכנס לתוך התיבת נח שזו התורה הקדושה והמצוות, שהיא המקום הבטוח והמוגן להינצל מכל הדברים הקשים. ואדם שאין לו את הכוח הזה של התורה, הוא חלש ופגיע ואין לו את השמירה וההגנה של התורה.

נתחזק בלימוד התורה, באמונת חכמים, נחזיק כולנו בכל כוח בישיבה הקדושה "שובה ישראל" שהיא האור הגדול של הדור הזה, והיא משפיעה שפע רב בדברים שנראים לעין ובדברים שלא נראים לעין וכך נזכה לגאולה שלימה.

”וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שֶׁבַע וַיֵּלֶךְ חֲרָנָה”

מסירות נפש בלימוד התורה ועבודת ה'
ממתקת את החרון אף והזמנים הקשים

מוזבא בספר הקדוש "אמרי נעם" (אות יג) בשם בעל המגלה עמוקות ויצ"א בראשי תיבות זה ז"ירא י"עקב צ'ורת א'לף. כל המפרשים מנסים להבין את פירוש הדברים. בעל המגלה עמוקות היה קודש קודשים ובוודאי טמונים בזה סודות נשגבים, אם כך מה העומק של הדברים?

אלא אולי אפשר לפרש ולומר יסוד גדול, כ"ב האותיות א' ב' שבהן כתובה התורה הקדושה, הן צינורות השפע לעולם. בבריאת העולם האות א' לא הייתה נכתבת כמו היום א-ל-ף, אלא היו קוראים אותה א-ף בלי האות ל'. וידוע שאף זה מלשון חרון אף, כעס.

מתי שעם ישראל עמלו על התורה הקדושה בחסד וברחמים, הקב"ה הוסיף את האות ל' לתוך האות א' ומאז היא נקראת א-ל-ף, ודוקא הוסיפו את האות ל' כי האות ל' מסמלת על חסד ורחמים כי האות ל' בנויה מהאות כ' ומעליה ו', וידוע שכ"ו

בגימטריא זה עשרים ושש כמניין שם הוי"ה של הקב"ה. וזה מה שאומר המדרש (קה"ר ב, ט) על הפס' "אִף חֲכָמִי עֲמָדָה לִי" תורה שלמדתי באפי היא שעמדה לי.

אם כך צריך לדעת יסוד גדול מתי שיש לאדם דחק ויש לו קושי בפרנסה, טרדות ודברים לא נוחים והוא עומל ויושב ללמוד תורה הוא ממתק את החרון א-ף ומכניס בפנים ל' נהיה א-ל-ף, ואז יורדת על האדם ברכה וסיעתא דשמיא ומידת החסד והרחמים שורה על אותו אדם.

וכך כל פעם שיש בעולם חרון אף, מידת הדין וזמנים קשים בעולם ממתקים את החרון אף, על ידי שמורידים את האות ל' לתוך האות א' הראשונה שבאותיות, וכך נהיה תורה שלמדתי באף היא שעמדה לי, וזה עומד עם האדם ומושיע אותו ומוציא אותו מכל צרה ומכל דבר רע.

ע"פ זה אפשר להבין "וַיֵּצֵא יַעֲקֹב" ראה יעקב צורת א' בלי האות ל'. ועל ידי היסורים שיעקב אבינו עכשיו עבר שברח מעשו והלך ללבן למקום לא נודע, הוא ראה את האות א' שמוסיפים לה ל', אז יעקב אבינו שמח כי הבין שעל ידי עמל התורה

ביסורים ובצער, זה מיתוק הדינים שנותן כוח לאדם וזה מה שיעזור לו להיוושע ולהינצל.
זה זמן של חרון אף ו"עת צרה ליעקב" נתחזק בכל כוחנו בלימוד התורה, ואז נוסף גם את ה' ויהיה א-ל-ף ויהיה כך ברכה ושמחה ומיתוק הדינים.

"וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שֶׁבַע וַיֵּלֶךְ חָרָה"

היסוד של עם ישראל שגם מזמנים קשים
ועוני מגיעים לדברים גדולים ועשירות

בפרשת השבוע לומדים יסוד גדול, התורה מספרת לנו אחרי שיעקב אבינו לוקח את הברכות מעשו, עשו רוצה להרוג את יעקב. רבקה אמנו ברוח הקודש ידעה שביום שיקבר יעקב, יקבר גם עשו והיא לא רצתה ששני ילדיה ימותו ביום אחד. רבקה עומדת על יעקב שילך מהר מביתם ללבן אחיה, שעשו לא יהרוג אותו.

רבותינו הקדושים אומרים שיעקב אבינו הלך ללבן עם רכוש גדול כדי להתחתן, אבל עשו הרשע כששמע שיעקב ברח, שלח את בנו אליפז שירדוף

אחריו ויהרוג אותו. אליפז שהיה בביתו של יצחק ולומד תורה ממנו, לא רצה להרוג את יעקב והלך לשאול בעצתה של אמו תמנע.

אמרה תמנע לאליפז, תדע שאבא שלך רשע גדול והוא מפחד להילחם ביעקב שלא יהרוג אותו, לכן אל תשמע לעשו אביך ואל תעשה את זה, כי הוא אישית פוחד ללכת שיעקב לא יהרוג אותו ואם תעשה את זה, אתה תמות ותרד לדראון עולם.

הלך אליפז ליעקב ואמר לו יש לי מצוות כיבוד אב ואם להרוג אותך מה אני אעשה, אמר יעקב לאליפז קח את כל רכושי והעני נחשב כמת, וככה תעמוד במה שהבטחת לאבא שלך להרוג אותי. ועל זה אומר המדרש (בר"ר סח, ב) **רַבִּי שְׁמוּאֵל בַּר נַחֲמָן פָּתַח שִׁיר לְמוֹעֵלוֹת אִשָּׁא עֵינֵי אֵל הַהָרִים, אִשָּׁא עֵינֵי אֵל הַהוֹרִים.** אמר יעקב אבינו יצחק אבי מתי שהיה צריך להתחתן, אליעזר הלך עם עשרה גמלים מלאים כל טוב להביא כלה, ואני הולך בלי כלום **"מֵאִין יָבֵא עֲזָרִי"** ואז המשיך **"עֲזָרִי מֵעַם ה' עֲשֵׂה שְׁמִים וְאַרְצִי"** הקב"ה יעזור לי.

אומרים רבותינו הקדושים שעשו שמע שאלפז לא הרג את יעקב והלך לעמלק בנו של אליפז והשביע אותו שבועה חמורה לדראון עולם שירדוף

את יעקב ואת בניו שנאה גדולה עד חורמה וכך
נשבע עמלק.

וכך מדקדקים רבותינו הקדושים "וַיֵּצֵא יַעֲקֹב
מִבְּאֵר שֵׁב"ע וַיֵּלֶךְ הָרֶגֶז"ה בראשי תיבות יוצא מיד
ב'א א'ליפז ר'שע ש'הוא ב'ן ע'שו ו'יתן ל'ו י'עקב כ'ל
ח'ילו ר'ק נ'שאר ה'מקל. ופה רומזים לנו רבותינו
הקדושים שאליפז לקח ליעקב הכל והשאר לו רק
את המקל.

ועוד אומרים רבותינו הקדושים כשיעקב פגש
את לבן "וַיְהִי כְשָׁמַע לְבָן אֶת שְׁמֵעַ יַעֲקֹב בֶּן אָחִיו וַיֵּרֶץ
לְקָרְאוֹתוֹ וַיַּחֲבֹק לּוֹ וַיִּנְשָׁק לּוֹ וַיְבִיאֵהוּ אֶל בֵּיתוֹ וַיִּסְפָּר לְלֶבֶן
אֶת כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה". כך בראשי תיבות "א"ת כ"ל
הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה" יוצא א'ל ת'תמה כ'י ל'א ה'באתי
ד'בר ב'רכוש ר'ב י'צאתי מ'שם ה'לך א'ליפז ל'קח
ה'כל, כך הלך יעקב אל לבן בלי כלום.

מקשים רבותינו הקדושים יעקב אבינו בחיר
שבאבות למה כך הולך להתחתן עם רחל ולא
בעוני חסר כל, למה הקב"ה לא ריחם עליו שיהיה לו
משהו להתחתן. למה עילת העילות וסיבת הסיבות
כך סיבב שיעקב הולך להתחתן במצב כל כך קשה?
אלא אפשר לברר ולומר ידוע שיש שתי דרכים
שהקב"ה מנהיג את עולמו דרך העוני ודרך העושר.

ורבותינו הקדושים אומרים שניסיון העוני הוא הניסיון הראשון, ומי שעובר את ניסיון העוני אז הקב"ה נותן לו את ניסיון העושר.

הקב"ה התחיל עם יעקב אבינו עם ניסיון העוני, כי רצה שהיסוד של עם ישראל יהיה עם כוחות וטבע להתמודד עם זמנים של עניות וזמנים קשים ביותר.

לכן מתי שיעקב הולך לבנות את ביתו עם רחל הבית הראשון של עם ישראל י"ב השבטים "שֵׁבֶט יְהוּדָה עֲדוּת לְיִשְׂרָאֵל" (תהלים קכב, ד) הקב"ה מגלגל שיקחו ליעקב אבינו את הכל ולא יהיה לו כלום, בית ישראל הראשון נבנה בעניות גדולה. לקחו מיעקב אבינו הכל, יעקב אומר אני הולך בלי כלום לבית של רמאי ונוכל, איך אני אתמודד ואיך אני אסתדר "מֵאֵין יָבֵא עֲזָרִי" (תהלים קכא, א) אבל "עֲזָרִי מֵעַם ה' עֲשֵׂה שְׁמַיִם וָאָרֶץ".

הקב"ה מלמד אותנו ונותן לנו את הכוחות שגם אדם בלי כלום יכול ללכת כמו יעקב אבינו שהתחיל בלי כלום ונהיה בסופו של דבר עשיר מופלג ובעל ברכה והצלחה גדולה.

וזהו היסוד הגדול שכך בית ישראל הראשון נבנה בלי כלום ואח"כ הקב"ה נתן לו עשירות ועושר גדול. וזהו הפירוש "וְהָיָה סֶלֶם מִצֵּב אֶרְצָה וְרֵאשֻׁוּ מִגֵּיעַ

השְׁמִימָה" (כח, יב) מַצֵּב אֶרֶץ לַמָּטָה בְּעֵנִיּוֹת גְּדוּלָה בְּלִי כְלוּם, אֲבָל לֹאט לֹאט וְרֹאשׁוֹ מֵגִיעַ הַשְׁמִימָה אֲדָם מֵגִיעַ לַעֲשִׂירוֹת וְלִשְׁפַע גְּדוּל שֶׁאֵין כְּדוֹגְמָתוֹ. וְזֶה הַיְסוּד הַגְּדוּל שֶׁאֲדָם צָרִיךְ לַחֲזֹק בְּנַפְשׁוֹ, לַדַּעַת שֶׁגַם עִם יִשְׂרָאֵל הַתְּחִיל בְּעֵנִיּוֹת גְּדוּלָה וּמִשָּׁם הַמְּשִׁיךְ לַעֲשִׂירוֹת גְּדוּלָה בִּיּוֹתֵר.

וְאֹמֵר הַרְמ"ע מִפֶּאֱנוֹ שֶׁאֲלִיפֹז שֶׁלֹּא שָׁמַע לַעֲשׂוֹ אֲבִיו וְלֹא הִרְגַּת יַעֲקֹב, זָכָה לְהַתְּגַלְּגַל בְּאוֹנְקְלוֹס כִּפִּי שֶׁהִגְמֵרָא (גִּיטִין נו:). מִסְּפֶרֶת שֶׁהִיָּה שֶׁר גְּדוּל וּבֵן אַחֲוָתוֹ שֶׁל הַקִּיסָר וְרִצָּה לְהַתְּגִיֵּיר לַמְּרוֹת שֶׁהִדוּד שֶׁלּוֹ שֶׁהִיָּה בְּמַלְכוּת אִמֵּר לוֹ לֹא לְהַתְּגִיֵּיר, זָכָה לַעֲשׂוֹת תְּרַגּוּם עַל כָּל הַתּוֹרָה כּוֹלָה. אֲלִיפֹז לֹא שָׁמַע לַאֲבִיו לְהַרְוֹג אֶת יַעֲקֹב וְגַם אוֹנְקְלוֹס לֹא שָׁמַע לְדוּד שֶׁלּוֹ שֶׁאִמֵּר לוֹ לֹא לְהַתְּגִיֵּיר, זָכָה לְהִיּוֹת הַגֵּר הַגְּדוּל וְהַצְּדִיק שֶׁתְּרַגֵּם אֶת כָּל הַתּוֹרָה כּוֹלָה.

לִכֵּן הָאָדָם צָרִיךְ לַדַּעַת מִתִּי שֶׁהוּא עוֹשֶׂה דְּבָרִים בְּגְדוּלָה וּבִקְדוּשָׁה לְשֵׁם שְׁמַיִם וּמוֹסֵר נַפְשׁוֹ בְּסוּף הוּא מִקְבֵּל בְּרַכָּה וְשִׂמְחָה וְהַשְׁפַּע שֶׁלּוֹ גְּדוּל בִּיּוֹתֵר.

"וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שֶׁבַע וַיֵּלֶךְ חֲרָנָה"

גם אם האדם נמצא בהסתר גדול עליו להתחזק באמונה ולמצוא בחושך את אור הקב"ה

אומר בעל "המגלה עמוקות" על הפס' "וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שֶׁבַע" דבר מפחיד שיש בו סודות תורה גדולים ויצ"א וירא י'עקב צ'ורת א'לף. שואלים כל המפרשים על דבריו, מה הפרוש ראה צורת אלף?

אלא אפשר לבאר ולומר יסוד גדול, אומר בעל "תולדות יעקב יוסף" (פ' בראשית, סימן א) תלמידו של הבעל שם טוב הקדוש ביאור על מה שנאמר בשירת הים "אָמַר אֱוִיב אֶדְדָּף אֲשִׁיג אֶחֱלֶק שְׁלָל" (שמות טו, ט) חמש פעמים האות א' שהיא מסמנת על אלופו של עולם הקב"ה.

מתי שיהודי רואה את עצמו בהסתר שבתוך ההסתר, חמישה שלבים של הסתר שאדם עובר אותם, בהסתר הכי גדול והקשה, האויבים באים ואומרים חמישה דברים קשים, אני ארדוף אשיג אחלק שלל. וכמו שבני ישראל היו בים סוף, אחרי מאתיים ועשר שנים שהיו משועבדים לפרעה, אחרי גזירת פרעה להשליך את הבנים ליאור, אחרי

כל הגזירות והצער הקשה ביותר בני ישראל יוצאים ממצרים ומגיעים לים סוף, לפניהם הים שהוא גבוה ועמוק, אין להם איך לחצות ולעבור אותו, מאחוריהם המצרים באים עם כלי נשק, בצדדים נמצא המדבר עם חיות רעות.

עם ישראל היה באחד הזמנים הקשים מאז שנהיו לעם, אין להם מה לעשות ולאן לברוח. המצרים באים ואומרים את כל הדברים הקשים שרוצים לעשות לעם ישראל ועם ישראל בהסתר פנים קשה ביותר. אבל עם כל ההסתר פנים הזה, האדם צריך לדעת שאסור לו להישבר והוא צריך להישאר עם אמונה חזקה ביותר. ה-א' הזה מסמן את אלופו של עולם, שגם אם אלופו של עולם הקב"ה נמצא בהסתר, שהאויב אומר ארדוף אשיג אחלק שלל, אסור לאדם להישבר והוא צריך להישאר ברום המעלה ולהיות בבטחון ובאמונה, להוציא את האור של הקב"ה מכל ההסתר ולהידבק בו.

וידוע מה שאומרים המפרשים שיש לנו את כ"ב האותיות א' ב' ג'. האות א' היא הקדושה והמרוממת ביותר, כי היא מרמזת על אלופו של עולם, ועל "אֱנֹכִי ה' אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם" (שמות כ, ב).

האות ב' היא כבר כמעטפת ונרתיק לאור של האות א' והיא פחות קדושה מהאות א', נרתיק שני זה האות ג' ונרתיק שלישי זה האות ד' וכן הלאה. ככל שיורדים זה הסתר יותר גדול מהאות א' עד שמגיעים לאות ת' שהיא האחרונה שמסתירה את האות א' על ידי ארבע מאות כוחות טומאה.

לכן מתי שעשו רצה להרוג את יעקב אבינו הוא בא עם ארבע מאות חיילים שזה הנרתיק הארבע מאות של האות א'. ולכן האדם צריך לדעת שכל האותיות קדושות, אבל האות א' היא המרוממת וכל שאר האותיות אחרי האות א' הם כנרתיקים להסתיר את אלופו של עולם. וכנגד האות א' שהיא בקדושה, יש את הכוח של היצר והס"א, ואנחנו צריכים להוציא את הכוח הנשגב של האות א' מהמקום הנמוך ביותר, שמכסים את האות א' עד האות ת' ולהאיר באור הזה את האות א' שהיא אלופו של עולם.

והמעלה הגדולה ביותר שקל להוציא את האות א' לאור העולם ולתת לה את הכוח, זה מה שאנחנו אומרים בתפילת מוסף בשבת קודש ת' כְּנֶתֶ ש' בַּת ׀ צִיֵּת ק' רְבִנּוֹתֶיהָ.. גְּדֻלָּה ב' חָרוּ א' ז' שמתחילים באות ת' עד שמטפסים ועולים לאות א'. בשבת קודש יש כוח לתקן מבלי לרדת מלמעלה מהאות

א' ואז לרדת לאות ת', אלא בשבת יש כוח לתקן מלמטה למעלה, להוריד את השכבה של האות ת' ואז ש' וכן הלאה את כל השכבות עד שמגיעים לא'ז שזה התיקון של האות א' שמגיעים לאלופו של עולם שמאיר את כל העולם כולו.

וזה מה שרבי עקיבא היה דורש "אֵת ה' אֱלֹהֶיךָ תִירָא" (דברים י, כ) שבא לרבות תלמיד חכם, א"ת זה מאות א' עד אות ת'. מתי שיש לאדם יראה מתלמידי חכמים וכניעה לתלמידי חכמים, מתי שאדם נכנע לרבותיו והוא לא נותן לשטן להיכנס ולהכניס בליבו גאווה וקלקול של מחשבות לא טובות, אז הוא מתקן "אֵת ה' אֱלֹהֶיךָ תִירָא" מא' עד ת' לרבות תלמיד חכם אז זוכה לכל המעלות ולכל הדרגות של המקומות הגבוהים והקדושים.

נדבק צדיקים באלופו של עולם הקב"ה, בתורה הקדושה בעבודת השם ובהכנעה עם כל הדברים הקשים שרואים, וכך נזכה לברכה הצלחה סיעתא דשמיא ואור גדול.

**"וַיִּפְגַּע בַּמָּקוֹם וַיִּלֶן שָׁם כִּי בֶּאֱשֶׁשׁ וַיִּקַּח
מֵאֲבֵי הַמָּקוֹם וַיִּשֶׂם מְרֹאֲשֵׁתוֹ"**

אדם שנשבע לשווא מביא חיות רעות לעולם

בפרשת השבוע אנו רואים שיעקב הולך בדרכו לבית אל, המקום המקודש ביותר שבו אברהם עקד את יצחק ושם זה גם מקום המקדש. יעקב אבינו לא ידע שזה מקום קדוש והלך שם לישון. אבל אומר רש"י שיעקב אבינו היה ירא מחיות רעות ולכן אסף אבנים ושם מסביב לראשו.

אז שאלנו שאלה חזקה ביותר, מסופר על צדיקים יסודי עולם שהיו נכנסים ליד אריות ונמרים ולא פחדו מכלום. מסופר שאריה עבר ברחוב וראה את אחד האמוראים והתחיל לברוח ממנו, ואותו אמורא רדף אחרי האריה.

וכן הסיפור של רבנו חיים בן עטר "אור החיים" הקדוש שלא היה תנא ולא אמורא אלא לפני כמה מאות שנים ולא פחד מהאריה אלא הוא הפחיד את האריה. אז מה יעקב אבינו פוחד מהחיות? יעקב אבינו שנלחם עם המלאך וניצח אותו, יעקב שהיה גיבור חיל ועם האצבע הזיז את האבן מעל פי הבאר צריך לשים מסביבו אבנים שחיות לא יטרפו אותו?

אלא חשבנו לבאר ולומר יסוד גדול, המשנה אומרת (אבות ה, ט) חֵיָה רְעָה בְּאֵה לְעוֹלָם עַל שְׁבוּעַת שְׁוֹא, חיות רעות באות לעולם בגלל שאנשים נשבעים ולא מקיימים. יעקב אבינו קנה מעשו את הבכורה תמורת נזיד עדשים והוא נשבע ליעקב על הדבר הזה.

אבל עשו לא עומד בשבועה ורוצה את הבכורה בחזרה, והתורה אומרת (שמות כב, י) "שְׁבַעַת ה' תְּהִיָּה בֵּין שְׁנֵיהֶם" אם אחד מהצדדים מפר את השבועה, גם השני אשם.

אמר יעקב אבינו עשו לא עומד בשבועה ומפר אותה, אז גם אני אשם בזה. ובעוון שבועת שווא חיה רעה באה לעולם, לכן אומר יעקב אבינו שהוא פוחד מחיות רעות שיכולות להזיק לו והוא שם אבנים.

ידעו צדיקים יסוד גדול, צריך להיזהר משבועות שווא, אדם שנשבע ולא מקיים הוא נכנס לסכנה "נִשְׁבַּעְתִּי וְאֶקְוֶה לְשֹׁמֵר מִשְׁפָּטֵי צְדָקָה" (תהלים קיט, קו). כל אדם צריך לדעת שמה שנשבע עליו לקיים, אבל גם הצד השני צריך לא ללחוץ אותו להישבע, ואם כבר נשבע לא ללחוץ אותו כי אז מעורר עליו קטרוגים בשמיים.

**"וַיִּקַּח מֵאֲבֵנֵי הַפְּקוּם וַיִּשֶׂם מְרֹאֲשֵׁתָיו.. וַיִּקַּח
אֶת הָאֶבֶן אֲשֶׁר שָׁם מְרֹאֲשֵׁתָיו"**

דרך הלומד תורה והתומך בתורה היא אחת
והאדם צריך לחזק עצמו באחת מהדרכים

בעם ישראל מימי קדם היו שתי דרכים בעבודת ה', הייתה דרך אחת של יששכר דרך שאדם יושב ועומל בתורה הקדושה. דרך שניה של זבולון שאדם תומך באנשים שעומלים ולומדים את התורה הקדושה.

בבריאת העולם הקב"ה נתן לאדם הראשון שני בנים קין והבל, היסוד הראשון שהקב"ה רצה שקין יעבוד יהיה כמו זבולון והבל ילמד תורה ויהיה כמו יששכר. אבל קין הלך בדרך אחרת ולא היה מוכן לעזור לאחיו להבל והייתה לו שנאה וקנאה לאחיו עד שהתדרדר והרג את הבל אחיו.

יעקב אבינו ועשו נולדו ליצחק אבינו, הקב"ה רצה שעשו יהיה התומך ביעקב שהיה איש תם יושב אוהלים, אבל עשו לא היה מוכן לעשות את זה, והייתה בליבו שנאה וקנאה על יעקב אבינו. רבקה אמנו שהייתה נבונה וחכמה ראתה שעשו לא מוכן

לתמוך ביעקב ויעקב עומד ליפול בלי תמיכה וכלי עזרה בלי שום דבר, וגם שעשו יקבל את הברכות "וַיִּתֵּן לָהּ הָאֱלֹהִים מִטַּל הַשָּׁמַיִם וּמִשְׁמַנֵּי הָאָרֶץ וְרֵב דָּג וְתִירֵשׁ" עמדה רבקה בחכמה ובתבונה ולקחה את הברכות בדרך לא דרך ליעקב אבינו שממנו תהיה גם התורה וגם התמיכה בתורה.

וזו הדרך הגדולה שגם יעקב אבינו עמד בה, התורה הקדושה אומרת לנו שהיה בית מדרש של שם ועבר, אומרים רבותינו הקדושים בבית מדרש של שם היו לומדים מתורת יששכר. ובבית המדרש של עבר היו לומדים תורה כמו זבולון איך תומכים בתורה, איך לקבוע עיתים לתורה.

יעקב אבינו מתי שהיה אצל יצחק למד תורה אצל שם "יעקב איש תם יושב אהלים" זו התורה של יששכר. אבל כשיעקב אבינו הבין שהוא הולך ללבן וזה זמן אחר, הלך לבית מדרשו של עבר ללמוד בתורה של זבולון, איך מחזיקים בידי תלמידי חכמים זה בבית מדרש של עבר.

וזו מה שאומרת לנו התורה בפרשת השבוע, מתי שיעקב אבינו ישן וחלם את החלום הקדוש, ושתי האבנים היו רבות ביניהם איפה ישים הצדיק את ראשו, מה הפירוש היו רבות ביניהן?

אלא שתי האבנים הן שתי דרכים בעבודת ה', בדרך של יששכר בלימוד תורה או בדרך של זבולון בתמיכה בלימוד תורה, ושניהן רבו איזו דרך טובה להתנהג בה ובאיזו דרך ישכון אור. מה עשה הקב"ה, חיבר את שני האבנים יששכר וזבולון להיות אחד, שהכוח של יששכר וזבולון זה כוח גדול שהוא אחד. וכל אדם יחזק עצמו אם הוא בגדר של יששכר וילמד את התורה של שם ואם הוא בגדר של זבולון ילמד את התורה של עבר.

**”וַיְהִי כִּאֲשֶׁר רָאָה יַעֲקֹב אֶת רַחֵל בַּת לֵבָן..
וַיֵּגֶשׁ יַעֲקֹב וַיִּגַּל אֶת הָאָבֶן”**

האדם צריך לדעת שחיינו בעולם הזה הם
גלגולים ועליו לחפש מה מטרתו ותיקונו
בעולם הזה

אנחנו מוצאים בפרשת השבוע את פגישת
יעקב אבינו ורחל אמנו. באותה תקופה הייתה
בצורת של גשם וקשה להשיג מים, כל רועי הצאן
היו מתאספים ושמים אבן גדולה על הבאר ורק

כשכולם מתאספים שוב יחד יכולים להזיז את האבן ואז לשתות.

כשיעקב לבאר אבינו הגיע לבאר המים, רחל אמנו הגיעה לבאר לבד לפני שהגיעו כל הרועים ואז יעקב אבינו בלי עזרת כל הרועים הזיז את האבן בקלות מעל פי הבאר, רש"י הקדוש במקום אומר כמי שמעביר את הפקק מעל פי צלוחית להודיעך שכוחו גדול.

צריך להבין מה יעקב אבינו עומד ומתפעל ומראה לרחל אמנו בזה שהוא חזק ויכול להזיז אבן גדולה מעל פי הבאר, שיתפעל מדברים אחרים, יעקב אבינו שהיה קודש קודשים למד אצל שם ועבר מתפעל מזה שיכול להזיז את האבן בקלות, הרי זו לא המעלה של הצדיקים והחסידים, ובוודאי לא של יעקב אבינו הבחיר שבאבות. אם כך מה ההתפעלות של יעקב?

אלא יש פה לימוד גדול ויסוד גדול שצריכים להבין ולומר, התורה הקדושה מספרת לנו על אחד התנאים הגדולים הקדושים שהיו לעם ישראל רבי עקיבא. רבותינו הקדושים אומרים לנו כמו שמשה רבנו הוא סמל של התורה שבכתב, ככה רבי עקיבא הוא סמל התורה שבע"פ.

וידוע שבתחילתו של רבי עקיבא היה בן גרים והיה רועה צאן אצל כלבא שבוע, והגמרא (פסחים מט:): מספרת לנו שרבי עקיבא לא היה אוהב תלמידי חכמים והיה אומר כשהייתי עם הארץ אמרתי מי יתן לי תלמיד חכם ואנשכנו כחמור.

לכלבא שבוע הייתה בת יחידה צדקת ומיוחדת שקראו לה רחל. רחל ראתה את רבי עקיבא שהיה איש פשוט, רועה צאן אצל אביה אשר לא היה תלמיד חכם, אבל בעל מידות טובות מיוחדות. הלכה רחל לרבי עקיבא ואמרה לו אם תקבל על עצמך עול תורה ותלך ללמוד בישיבה, אני אתחתן איתך. הסכים רבי עקיבא וקיבל על עצמו, עזב את הכל והלך ללמוד בישיבה. אבא של רחל, כלבא שבוע שהיה האדם הכי עשיר בארץ ישראל, לא קיבל את זה שבתו תתחתן עם רועה צאן, איש פשוט ועם הארץ שאפילו לא ידע א' ב' ונידה את בתו והתנהג איתה בצורה קשה.

אומרים רבותינו באבות דרבי נתן (פרק ו' משנה ב') רבי עקיבא הלך לישיבה ניסה ללמוד תורה, ללמוד א' ב' לא הצליח וחזר לביתו. באחד הימים הוא ראה סלע גדול וטיפות מים מטפטפות על הסלע, והטיפות שמטפטפות על הסלע עשו חור בסלע. אמר רבי עקיבא לעצמו אם טיפות מים יכולות

לעשות חור בסלע כ"כ גדול, ודאי שהתורה יכולה לעשות חור בתוך ליבי ותיכנס בתוכי.

הלך רבי עקיבא שוב לישיבה ללמוד תורה והפעם עם כוחות נפש חזקים והבנה והכנה שהוא הולך בכל כוחו עד שיצא תלמיד חכם וגדול בתורה. כך אחרי שנים חזר כרבי עקיבא גדול התנאים רבנן של כל ישראל, רבו של רבי שמעון בר יוחאי, לדברים הגדולים ביותר שאדם ילוד אשה יכול להגיע, וזכו רבי עקיבא ואשתו רחל להיות אור גדול בעם ישראל. וידוע שרבי עקיבא התחתן לאחר מכן עם עוד אשה, אשתו של טורנוסרופוס הרשע שהתגיירה והתחתנה עם רבי עקיבא.

כתוב בספרים הקדושים שרבי עקיבא היה גלגול של יעקב אבינו. מתי שיעקב אבינו ראה את רחל, הוא רמז לה רמז גדול ביותר, אני עכשיו מוציא אותך מהבית של לבן שהוא מקום טמא ולא טוב, את עכשיו עוזרת לי להקים בית בעם ישראל, להקים שנים עשר שבטים.

אבל לעתיד לבוא בגלגול השני מי שתוציא את רבי עקיבא מתוך הטומאה והריחוק מהקב"ה זו רחל בתו של כלבא שבוע, תזכרי את האבן הזאת שרבי עקיבא עתיד לראות את הטיפות בסלע, וזה

מה שיביא את רבי עקיבא ללמוד תורה וללכת בדרך השם ולהיות גדול התנאים. מהמצב שבו אמר מי יתן לי תלמיד חכם ואנשכנו כחמור ודוקא אמר רבי עקיבא כחמור ולא ככלב, הרי כלב נושך לא חמור, אלא כמו שהנשמה הגדולה של רבי עקיבא הייתה אצל שכם בן חמור, ושמעון ולוי הלכו להרוג אותו כדי להוציא את הנשמה של רבי עקיבא שהייתה אצל דינה ובזה היה תיקון גם למעשה שכם.

ועוד רומז לה יעקב אבינו, שכמו שליעקב היו את רחל אמנו ואת לאה, ככה רחל אמנו היא גלגול של רחל אשתו של רבי עקיבא, ולאה היא גלגול אשתו של טורנוסרופוס הרשע שהתגיירה והתחתנה עם רבי עקיבא.

אם כך כל מה שאנחנו מוצאים אצל יעקב אבינו, אנו מוצאים גם אצל רבי עקיבא בצורה משונה ובצורה הפוכה. יעקב אבינו בנה את בית ישראל על פי הבאר שהיה צריך להזיז את הסלע ושהעדריים ישתו מים, ורבי עקיבא התקרב לקב"ה מהאבן הגדולה מהטיפה ועוד טיפה שהמים עשו חור.

יעקב אבינו התחתן עם רחל ולאה, וכך גם רבי עקיבא שהתחתן עם רחל ואשתו של טורנוסרופוס הרשע. יעקב אבינו שני בניו נלחמו עם שכם בן

חמור כדי להוציא ממנו נשמה גדולה וקדושה, כך גם רבי עקיבא היה אומר מי יתן לי ת"ח ואנשכנו כחמור. פה יעקב אבינו תיקן את רחל והוציא אותה מהמקום הנמוך, ושם רחל מתקנת את רבי עקיבא ומוציאה אותו מהמקום הנמוך שהיה.

אם כך אדם צריך לדעת יסוד גדול, לכל אדם יש את התיקון שלו ואת היסוד שבשבילו בא לעולם וכל אדם צריך להתעמק בכל כוחו להבין מה התיקון שלו ובשביל מה הוא בא לעולם.

כל החיים זה גלגל שמסתובב ולכל אחד יש את המקום והדבר שצריך לתקן בעולם. אדם שחי חיים שלמים בלי לסדר לעצמו מה מעשיו בעולם, והוא רץ כסוס שוטף במלחמה יום רודף יום, החיים שלו יכולים לעבור בלי אף מטרה ובלי להשיג כלום ואז אינו לאותו אדם. אבל אדם שידע שהוא בא לתקן עולם במלכות שדי וכל מה שהוא עושה יש בזה מטרה גדולה והוא רק צריך לחפש אותה ולעשות אותה בצורה חכמה וטובה, אז חייו הם חיים טובים ובעלי תכלית שעושה נחת רוח ליוצרנו.

אנחנו נמצאים בדור שהניסיונות בו קשים מאוד והיצר הרע מנסה לשבש את כל הראיה של האדם בחיים, והגדולה של האדם היא לדעת איך לנקות

ולסדר, למצוא את הדרך הישרה ללכת בה ואז זוכה לסיעתא דשמייא גדולה ושבדרכו ישכון אור.

"וְאַבְיָכֵן הַתֵּל בִּי... וְלֹא נִתְּנוּ אֱלֹהִים לְהַרְעַ עַמִּדִי"

יש זמנים שצריך להתנהג בתמימות ויש זמנים שלא

התורה הקדושה קוראת ליעקב "אִישׁ תָּם יִשָּׁב אֲהָלִים" (בראשית כה, כז), השם והסמל של יעקב הוא תמימות. אבל אם נסתכל על יעקב אבינו ע"ה נראה פלא גדול, המילה "תָּם" לא מתאימה ליעקב אבינו. יעקב אבינו קונה מעשו את הבכורה תמורת נזיד עדשים, עשו בא מקרב קשה נגד נמרוד עייף וחלש, מרגיש שהוא עומד למות ורוצה לאכול. יעקב אומר לו שאם הוא רוצה לאכול שימכור לו את הבכורה וכך לוקח בעורמה את הבכורה בנזיד עדשים.

לאחר מכן יעקב שומע מרבקה שיצחק אבינו רוצה לברך את עשו, הוא לובש את הבגדים של

עשו ומדביק על הידיים שלו צמר, הולך ליצחק אבינו ואומר לו "אָנְכִי עֹשֶׂה בְּכֶרֶךְ" (בראשית כז, ט). יעקב שנקרא "אִישׁ תָּם" זה לא מראה על תמימות, איך הוא אומר כזה דבר?

כשיעקב נמצא אצל לבן ולבן מחליף את משכורתו, יעקב לוקח קרשים עושה בהם צורות, צאן לבן יולדים כבשים בצורה שכך יעקב היה צריך לקבל את המשכורת שלו. איפה התמימות של יעקב, הרי יעקב איש תם יושב אוהלים?

אז אולי אפשר לפרש ולומר, בדרך העולם כשאומרים "תם" אנשים חושבים שזה אדם שאפשר לרמות אותו ולשקר אותו, הוא קונה ומאמין לכל דבר וזו טעות חמורה. תם זה לא אדם שאפשר לספר לו סיפורים וברגע לבלבל את דעתו, תם זה אדם שהולך בתמימות עם הקב"ה אבל בענייני העולם הזה הוא חכם ומפוקח, כשצריך לעמוד על שלו הוא עומד איתן ומגן על הדברים שלו בכל כוחו.

